

do Rakouska prodána za vyšší cenu, než na kterou měly slovenské cukrovary podle výnosu čís. 20.836/1919 nárok. Na takový zisk neměla melasová komise vůbec práva, neboť úkol její byl podle §u 14 vládního nařízení čís. 40/1919 v případě vývozu obmezen na pouhé prostřednictví, a byl úmluvou ujednanou 25. února 1919 mezi Československou melasovou komisí a Rakouskou cukerní ústřednou o vývozu melasy, jenž jest předmětem sporu, vyloučen. V § 3 této úmluvy bylo ujednáno, že rakouští odběratelé melasy nesmí býti co do ceny slovenské melasy hůře na tom, než domácí spotřebitelé stejné kategorie, že tudíž zaplatí cenu, která byla dodatečně výnosem čís. 20.836/1919 stanovena, a to ve stejné výši jak pro domácí spotřebitele, tak pro výrobce. Touto cenou bylo 63 Kč za 100 kg. Melasová komise ji obdržela, odvedla z ní dosud cukrovarům pouze 48 Kč, proto byla k vydání zbytku sumou 259.474 Kč 09 h odsouzena právem. Zřejmě bezdůvodnou jest námitka, že by vydání přídatku 15 Kč ku vyplacené již přejímací ceně bylo zakrytou vývozní premií a proto činem nedovoleným. Vývozní premií jest doplatek poskytovaný státem vývozci ku prodejní ceně docílené v cizině, v souzeném případě nedomáhá se žalující strana takového příplatku, nýbrž naopak vydání kupní ceny zahraničním kupcem skutečně zaplacené.

Čís. 7062.

Částka, kterou melasová komise zadržela cukrovarům v Čechách a na Moravě z kupní ceny za melasu, náleží cukrovarům jako zbytek nákupní (přejímací) ceny, nikoliv melasové komisi jako její výdělek. Nárok cukrovarů proti československému eráru na vydání zadržené částky jest uplatňovati pořadem práva; nevztahuje se naň § 2 nařízení ze dne 20. října 1921, čís. 373 sb. z. a n., nýbrž § 2 zákona z 8. června 1923, čís. 121 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 17. května 1927, Rv I 1575/26.)

Žalující Česká společnost pro průmysl cukerní, cukrovar v B., domáhala se na Československé melasové komisi v likvidaci nedoplatku kupní ceny za melasu, kterouž žalovaná od ní koupila za účelem dalšího prodeje do Rakouska, tvrdíc, že komise byla povinna zaplatiti za ni po 48 Kč za 1 q, že však dosud zaplatila jen 40 Kč a že nedoplatek jest již splatným. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Podle tvrzení žalující strany byla cena melasy, vyvezené do Rakouska, stanovena na 48 Kč proto, by melasa přišla Rakousku tak vysoko, jako tuzemským lihovarům, při čemž se měl vzíti zřetel na 8 Kč příplatek, jež lihovarnická organizace platila cukrovarům. Z toho vyvozuje žalující strana, že se při tomto příplatku jedná o část kupní ceny za vyvezenou melasu, jež byla melasovou komisí pro cukrovary zakalkulována, by nebyly zkráceny, poněvadž jinak kdyby k vývozu nebylo došlo, byly by dostaly melasu domácí lihovary a byly by tyto cukrovarům příplatily podle úmluvy 8 Kč z každého q melasy a zakládá svůj žalobní nárok na tom, že melasová komise tyto příplatky súčtovala do zvláštního

fondy, který podle usnesení její valné hromady (plné schůze odborné komise) ze dne 15. května 1920 měl býti odevzdán průmyslu cukrovarnickému k rozdělení, k čemuž však na zákrok ministerstva financí nedošlo. Že toto usnesení se stalo, zjištěno jest výpovědí svědka Dra L-a a dlužno usnesení to považovati za opatření spadající do oboru soukromoprávní působnosti této komise jako osoby právnické, jež ve výkonu své obchodní činnosti onen fond založila a spravovala. Otázkou však jest, zda a jakých právních nároků z tohoto usnesení nabyly strany žalující. Tu se předem zjišťuje podle výpovědi svědka Dra L-a, prokuristy firmy Seligman, jež vedla celou obchodní agendu melasové komise, že na základě kolektivní smlouvy svého času mezi průmysly lihovarnickým a cukrovarnickým uzavřené, platily lihovary v době vázaného hospodářství melasového cukrovarům na úhradu rozdílu mezi maximální cenou melasy a její cenou podle kolektivní smlouvy příspěvek ustálený posléze na 8 Kč za 1 q melasy a že tento příplatek vybírala lihovarnická organizace jako svůj organizační poplatek, aniž by s tímto příplatkem až do výrobního období 1918/1919 pokud se týče až do vývozu melasy do Rakouska měla melasová komise něco společného. Zjištěno jest dále tímto svědectvím, že podle rozdělovacího plánu melasové komise byly pro všechny odběrné skupiny až na průmysl lihovarnický stanoveny pevné kontingenty a že zbytek veškeré melasy po úhradě těchto kontingentů připadal průmyslu lihovarnickému. Co se týče právní povahy onoho usnesení valné hromady (plné schůze odborné komise) melasové komise, dlužno ji považovati za uznání závazku této komise, nahraditi průmyslu cukrovarnickému újmu způsobenou odnětím vyvezeného množství melasy výrobě lihovarnické a tím podmíněný úbytek na příplatcích lihovarnickým průmyslem jemu až dosud poskytovaných a vydati mu tudíž ze zadrželých těchto příplatků za melasu do Rakouska vyvezenou utvořený fond. Běře-li se však zřetel k účelu melasové komise vytčenému v §u 2 nařízení ministra pro zásobování lidu ze dne 20. ledna 1919, čís. 40 sb. z. a n. k vymezení rozsahu oprávnění jak správního výboru (§ 4) tak odborové komise (§ 5) zejména k úkolům této, uvedeným v §u 6 a záležejícím v tom, by kontrolovala a měla v patrnosti výrobu melasy, vypracovala jednacím řád, který by obsahoval též rozdělovací plán a který podléhá schválení ministerstva pro zásobování lidu a dále, by podávala ministerstvu pro zásobování lidu k jeho vyzvání a též z vlastního podnětu návrhy a posudky, pokud jde o hospodaření s melasou i o ceny melasy, a přihlíží-li se dále k tomu, že v §u 11 (1) stanovena byla přesně cena melasy, v odstavci pak (5) vyhraženo ministerstvu pro zásobování lidu právo pro melasu k účelům průmyslovým ustanoviti ceny, jež se uchylují od cen v prvním odstavci §u 11 uvedených a podle odstavce (8) přiznáno čl. komisi melasové oprávnění za melasu a osmozovou vodu od ní přidělenou vybírat k úhradě nákladů komise přírážky ke stanovené ceně, jejíž výši schvaluje ministerstvo pro zásobování lidu — odůvodněn jest závěr, že usnesení valné hromady melasové komise, o které se jedná a jež v podstatě jest opatřením zvyšujícím přejímací ceny melasy, podléhalo schválení ministerstva pro zásobování lidu a dokud se tak nestalo, že právní účinnosti vůbec nenabylo. Že ku schvá-

lení tomu se strany ministerstva pro zásobování lidu došlo, žalující strany ani netvrdí a ani svědek Dr. L. potvrditi nemohl, naopak z jeho výpovědi se zjišťuje, že nejvyšší kontrolní úřad vydání zmíněného fondu průmyslu cukrovarnickému zapověděl. Okolnost, že zástupci vlády při zmíněné valné hromadě melasové komise přítomní proti usnesení jejímu ve příčině vydání svrchu uvedeného fondu průmyslu cukrovarnickému námitek nevznesli, což se na základě výpovědi svědka Dra L-a zjišťuje, jest nerozhodná, zvláště když žalující strany ani netvrdí, že dotyční zástupci vládní byli vůbec oprávněni k usnesení tomu rozhodné stanovisko zaujati a konečné rozhodnutí o tomto usnesení tudíž nadřízenému jich úřadu příslušelo. Nenabylo-li řečené usnesení valné hromady právní účinnosti, nemohou z něho žalující strany oprávnění vyzovovati a netřeba se obíratí dalšími otázkami, zejména však otázkou, zda žalující strany jako takové vzhledem k námitce žalované strany jsou k žalobě oprávněny čili nic. **O d v o l a c í s o u d** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Prvý soud uvádí zcela správně, že žalující strana vymáhá na melasové komisi jako právnické osobě nedoplatek kupní ceny za melasu, kterou komise od ní koupila za účelem dalšího prodeje (vývozu) do Rakouska, tvrdíc, že komise byla povinna zaplatiti za ni 48 Kč za 1 q, že však dosud zaplatila jen 40 Kč. Vedle toho uvádí však první soud, že strana žalující zakládá svůj nárok na to, že melasová komise 8 korunové příplatky (nedoplatky), o něž ve sporu jde, účtovala do zvláštního fondu (rozdílů cenových), který podle usnesení její valné hromady ze dne 15. května 1920 měl býti odevzdán průmyslu cukrovarnickému k rozdělení (žalujícím firmám), k čemuž na zákrok ministerstva financí nedošlo. Prvý soud považuje sice ono usnesení valné hromady melasové komise za uznání závazku této komise nahraditi průmyslu cukrovarnickému újmu způsobenou mu vývozem melasy do Rakouska, která by jinak byla připadla průmyslu lihovarnickému, a vydati mu (průmyslu cukrovarnickému) fond utvořený ze zadržovaných příplatků (nedoplatků) za melasu do Rakouska vyvezenou, zamítá však přes to žalobu z toho jediného důvodu, že se straně žalující nepodařilo dokázati, že ono usnesení valné hromady melasové komise bylo ministerstvem pro zásobování lidu schváleno. Z toho je viděti, že první soud opustil právní důvod žaloby, na který napřed správně poukázal. Zažalovaný nárok nemá právní základ v usnesení valné hromady ze dne 15. května 1920, nýbrž opírá se o kupní (dodávací) smlouvy uzavřené mezi žalujícími firmami a žalovanou melasovou komisí o dodávku melasy z výrobního období 1918/1919. Řečené usnesení valné hromady melasové komise má v tomto sporu význam jen potud, že je z něho zřejmo, že melasová komise jako smluvní strana smlouvě věrná chtěla splniti závazek k doplacení zbytku kupní (přejímací) ceny, k čemuž pro odpor ministerstva financí nedošlo. Jiné důležitosti ono usnesení ve sporu nemá a bylo by chybou, kdyby se v něm spatřoval zdroj, z něhož žalobní nárok vyvěrá. Proto také nezáleží na tom, bylo-li ono usnesení schváleno ministerstvem pro zásobování lidu, či nikoliv. Uplatňuje-li strana žalující ve sporu nárok na nedoplatek kupní ceny za melasu ža-

lovanou komisí od ní koupenou a do Rakouska vyvezenou, tvrdíc, že strana žalovaná byla povinna platiti za tuto melasu 48 Kč za 1 q, nutno především zjistiti, přejímala-li strana žalovaná melasu pro vývoz do Rakouska určenou od žalujících firem za tuto zvýšenou cenu a stalo-li se tak se schválením po případě za souhlasu ministerstva pro zásobování lidu, které bylo oprávněno pro melasu k účelům průmyslovým a tím i pro melasu k vývozu do Rakouska určenou ustanoviti ceny, které se od cen přejímacích uchylovaly (§ 11 nař. čís. 40/19). V tomto směru poukazuje soud odvolací především na doznání strany žalované. Žalovaná strana doznala, že pro melasu do Rakouska vyvezenou byla stanovena cena v dohodě s Rakouskem na 48 Kč, že tedy byl osmikorunový příplatek ku přejímací ceně 40 Kč, který jinak platil průmysl lihovarnický průmyslu cukrovarnickému, hned připočítán, že však melasa byla cukrovarům zaplácena pouze po 40 Kč, kdežto příplatek 8 Kč byl vložen do osmikorunového fondu s úmyslem, že se uložený peníz ve stejném poměru jako dobrovolný příplatek (průmyslu lihovarského) rozdělí mezi tuzemské cukrovary. Doznání toto je, pokud se týče stanovení ceny 40 Kč za 1 q melasy, v souladu s dohodou ze dne 25. února 1919 ujednanou mezi československou komisí melasovou a rakouskou cukerní ústřednou ve Vídni. Dohoda tato pojednává o ceně melasy v odstavci 3, v němž se stanoví toto: »Cena melasy ujednává se dle zásady, že melasa, která rakouské cukerní ústředně bude dodávána za metrický cent při basi 50% polarisace na místě dodávací továrny, má přijíti stejně vysoko, jako živnostenským lihovarům a droždárnám v Čechách, na Moravě a ve Slezsku se nalézajícím, při čemž budiž brán zřetel také na příplatky, které organizace průmyslu lihového a droždářenského tamtéž stávající a melasu nakupující p o d l e ú m l u v y platí. Bude se tedy cena metrického centu při basi 50% polarisace na místě dodávací továrny počítati 48 Kč za 1 q s připočtením přírážek a to: 45 h režijního příspěvku melasové ústředny, 6 h provise jednatelů a 38 h výloh konsortiálních«. Je samozřejmo, že dohoda o vývozu melasy do Rakouska nemohla býti uzavřena bez součinnosti ministerstva pro zásobování lidu, a sluší tudíž na vývozní cenu 48 Kč za 1 q pohlížeti tak jako na cenu tímto ministerstvem schválenou. K tomu přistupuje skutečnost, kterou soud odvolací zjišťuje svědectvím Dra L-a, že vláda (cukerní a lihové komise při stanovení cen lihu a cukru brala v úvahu, že lihovary připlácejí na úřední cenu přejímací za melasu 8 Kč a že cukrovary tento příplatek od lihovarů dostávají, takže onen příplatek jednak zvyšoval výrobní náklady lihu, jednak snižoval výrobní náklady cukru. Ze všech skutečností tuto uvedených je zřejmo, že nejen komise melasová jakožto státní orgán, nýbrž i vláda a jmenovitě ministerstvo pro zásobování lidu považovaly příplatek 8 Kč k úředně stanovené ceně melasy 40 Kč za 1 q z a s o u č á s t k u p n í c e n y, která cukrovarům melasu dodávajícím po právu patří ať to byl příplatek osmikorunový, který průmysl lihovarnický podle příslušné úmluvy s průmyslem cukrovarnickým tomuto poskytoval anebo příplatek v téže výši, který náhradou za onen byl započítán do ceny melasy, která byla na

základě dohody ze dne 25. února 1919 do Rakouska vyvezena a tím ušla průmyslu lihovarnickému v historických zemích. O správnosti tohoto úsudku svědčí též výnos ministerstva pro zásobování lidu ze dne 3. dubna 1919, č. j. 20.836/19, kterým v obdobném případě, ve příčině melasy slovenské provenience, byla stanovena cena 63 Kč za 1 q a v němž se dále uvádí: »Súčtování a rozdělení provede se takto: Slovenské továrny na lisované droždí, průmyslové a hospodářské lihovary, dostávající přiděly melasy, platiti budou melasu komisi melasové cenou 63 Kč za 1 q, poněvadž cena průmyslového lihu pro Slovensko bude stanovena na základě této ceny. Průmyslové lihovary, droždárny a hospodářské lihovary v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, pro něž byla stanovena nižší cena lihu, platiti budou melasu slovenské provenience jim přikázanou za cenu 48 Kč za 1 q a prodejna lihová pak zapraví vyplývající rozdíl mezi 48 K a 63 K ve výši 15 K za každý q při 50% polarisaci československé komisi melasové. Slovenským cukrovarům naproti tomu platiti se bude melasa dodaná průmyslovým lihovarům, droždárnám a hospodářským lihovarům za provisorní cenu 48 K a dříve zmíněný rozdíl 15 K uloží se do zvláštního fondu, z něhož po uplynutí výrobního období bude poskytnuto zlepšení ceny melasy na 63 K za onu procentní sazbu melasové výroby každého slovenského cukrovaru odpovídající procentní sazbě veškeré melasové výroby v Československé republice, která byla stanovena pro výrobu lihu a lisovaného droždí«. Výnos tento jakož i svědectví Dra L-a podávají zároveň vysvětlení, proč cukrovarům se vyplácela provisorní cena 40 Kč (48 Kč) a proč bylo nutno nedoplatek 8 Kč (15 Kč) ukládati prozatím do zvláštního fondu rozdílů cenových. Jak potvrdil svědek Dr. L. a jak soud odvolací jeho výpovědi zjišťuje, přidělovala melasová komise nakoupenou melasu pro rozličné účely zvláště také ku krmení a platilo při prodeji jako normální cena přejímací v zemích historických 40 Kč za 1 q. Příděl melasy dál se podle rozdělovacího plánu, schváleného ministerstvem pro zásobování lidu, a v tomto plánu měly všechny odběrné skupiny až na skupinu lihovarů kontingenty pevně stanovené, kdežto průmyslu lihovarnickému se dodala všechna melasa, která po vyčerpání oněch kontingentů zbyla. Na základě vzájemné dohody mezi průmyslem cukrovarnickým a lihovarnickým zavázali se zmocněnci průmyslu lihovarnického zmocněncům průmyslu cukrovarnického, že poskytnou cukrovarům v historických zemích za melasu dodanou průmyslu lihovarnickému příplatek 8 Kč za 1 q nad cenu přejímací, jež byla nařízením stanovena na 40 Kč. Tento příplatek 8 Kč nemohl býti cukrovarům z důvodů níže uvedených vyplácen ihned, nýbrž rozvrhl se po uplynutí výrobního období stejnoměrně na všechny cukrovary historických zemí v poměru melasy k účelům lihovarnickým přidělené a spotřebované k veškerému množství melasy v historických zemí ve příslušném ročním období vyrobené. Činila-li na př. celková výroba melasy 1,000.000 q a bylo-li v příslušném výrobním období použito 700.000 q k účelům lihovarnickým, činil klíč příplatkem povinné melasy 70% a dostal tudíž každý cukrovar v historických zemích od průmyslu lihovarnického příplatek po 8 Kč za 1 q

za 70% své melasové výroby. Tento klíč mohl býti stanoven teprve po uplynutí příslušného výrobního období a po zjištění, kolik melasy bylo v tom období vyrobeno celkem a kolik z ní bylo přiděleno průmyslu lihovarnickému. Postup právě uvedený byl zvolen proto, že poloha některých cukrovarů vyžadovala, by značná část jeho výroby, někdy i 100%ní byla spotřebována právě pro účely, při kterých se smluvený příplatek osmikorunový neplatil, a mělo tedy výličeným postupem býti docíleno, by se veškerým cukrovarům v historických zemích dostalo stejnoměrné ceny kupní. Vše, co tuto bylo podle výpovědi Dra L-a zjištěno, týká se ovšem v prvé řadě melasy použité k účelům lihovarnickým, ale je to zároveň v úzké spojitosti s melasou na základě dohody ze dne 25. února 1919 z historických zemí do Rakouska vyvezenou. Kdyby totiž, jak soud odvolací svědectvím Dra L-a dále zjišťuje, nebylo došlo k vývozu melasy do Rakouska, byla by tato melasa bývala dodána průmyslovým lihovarům a byla by tedy vynesla cukrovarníkům smluvený osmikorunový příplatek. K tomu bylo při uzavírání dohody ze dne 25. února 1919 přihlíženo a proto byla cena melasy pro vývoz do Rakouska stanovena hned na 48 Kč za 1 q. Okolnosti právě uvedené strana žalovaná v podstatě doznává, ale označuje osmikorunový příplatek jako dobrovolný. Označení toto není v souladu se skutečnostmi shora zjištěnými, neboť šlo tu v poměru mezi průmyslem lihovarnickým a cukrovarnickým o příplatek vzájemnou dohodou sjednaný, tedy o příplatek smluvní, vláda zastoupená příslušnými ministerstvy, jmenovitě ministerstvem zásobování o tomto příspěvku věděla, také s ním při stanovení výrobních nákladů lihu a cukru kalkulovala a byla-li tudíž cena melasy pro vývoz do Rakouska zřetelem na osmikorunový smluvní příplatek stanovena 48 Kč za 1 q, bylo tím zřejmě dáno na jevo, že cukrovarům za melasu do Rakouska vyvezenou má se dostati kupní ceny 48 Kč za 1 q, jaké se jim dostávalo za melasu průmyslu lihovarnickému dodanou. V tom zračí se zároveň úmysl vlády chrániti průmysl lihovarnický před škodou, kterou by vývozem melasy do Rakouska byl jinak utrpěl. Pokud pak jde o melasovou komisi jako stranu žalovanou, potvrdil svědek Dr. L. a má soud odvolací jeho svědectvím za zjištěno, že v melasové komisi, v níž zasedali též zástupci vlády jmenovitě z ministerstva pro zásobování lidu a z ministerstva financí, nebylo pochybnosti, že nahromaděné peníze ze zadržného nedoplatku 8 Kč za 1 q melasy do Rakouska vyvezené se rozdělí cukrovarům historických zemí stejným způsobem, jak se rozděloval osmikorunový příplatek, který vybírala a spravovala lihovarská organizace sama. V souladu s tím jest i usnesení valné hromady melasové komise ze dne 15. května 1920, podle kterého měl sporný fond býti odevzdán průmyslu cukrovarnickému k rozdělení žalujícími firmám. Usnesení toto, jež stalo se za přítomnosti ministerského rady Sch-a z ministerstva pro zásobování lidu, odborového rady P-a z ministerstva financí a ministerského koncipisty Dra Sch-a z ministerstva zemědělství a bez odporu těchto zástupců vlády, což zjišťuje soud odvolací zápisem o řečené valné hromadě a svědectvím Dra L-a, svědčí o legálním stanovisku melasové ko-

mise, jež tato ve sporné otázce zaujímal. Z důvodů shora uvedených dospěl soud odvolací ku přesvědčení, že pro melasu do Rakouska vyvezenou byla směrodatnou jako kupní cena částka 48 Kč a že srovnalá vůle obou smluvních stran (melasové komise a žalujících firem) shodovala se v tom, že za melasu do Rakouska vyvezenou dostane se cukrovarům v historických zemích nejen přijímací cena 40 Kč prozatím vyplacená, nýbrž i osmikorunový příplatek, tento ovšem až po uplynutí příslušného výrobního období, jako tomu bylo ve příčině osmikorunového příplatku lihovarskou organizací poskytovaného. Osmikorunový příplatek a tím tedy i fond z něho nahromaděný tvořil podle srovnalé vůle obou smluvních stran součást kupní ceny za melasu do Rakouska vyvezenou a, domáhá-li se strana žalující toho, aby jí tento fond jako nedoplatek kupní ceny byl vyplacen, je nárok její co do důvodu oprávněn. Melasová komise byla ovšem ochotna řečený fond mezi súčasťně cukrovary rozdělit, jak o tom svědčí usnesení valné hromady ze dne 15. května 1920, avšak nesměla tak učiniti, protože revise nejvyššího kontrolního úřadu prohlásila, že fond ten tvoří zisk státu při vývozu melasy (do Rakouska), a nedovolila, by fond ten byl rozdělen. Leč zákaz tento byl bezdůvodný, poněvadž předpoklad, o který se opíral, byl mylný. Vyplývá z důvodů shora uvedených, že fond ten záleží z nedoplatků kupní ceny za melasu do Rakouska vyvezenou, čímž je vyvrácen názor, že týž fond byl utvořen ze zisku státu při vývozu melasy do Rakouska. Námitka strany žalované, že osmikorunový příplatek k ceně přijímací byl příplatkem dobrovolným, je lichá. Řečený příplatek nemohl býti dobrovolným, když státní orgány, které určovaly ceny cukru, kalkulovaly s ním jako s příplatkem pevným, odpočítávajíce jej od nákladů výrobních. Ostatně jest oprávněna domněnka, že fikce o dobrovolném příplatku byla vytvořena teprve za sporu, ježto melasová komise neprovedla usnesení valné hromady ze dne 15. května 1920 z toho jediného důvodu, že výplata osmikorunového fondu byla při revisi nejvyšším kontrolním úřadem zakázána. Byl-li však osmikorunový příplatek ku přijímací ceně příplatkem pevným a závazným, s nímž jako takovým nejen obě smluvní strany, nýbrž i příslušná ministerstva, jmenovitě ministerstvo pro zásobování lidu počítaly, přičilo by se zásadě poctivosti ve stycích obchodních (§ 914 obč. zák., čl. 278 obch. zák.), kdyby vyplacení fondu, záležejícího ze zadržovaných nedoplatků kupní ceny za melasu do Rakouska vyvezenou, jejichž výplata byla původně z příčiny shora vyličené jen odložena na dobu pozdější, bylo žalujícím firmám dodatně odpíráno z důvodů, které ve skutečnostech ve sporu zjištěných nemají opory a jsou tedy neopodstatněny. O tom není sporu, že fond, jehož vyplacení strana žalující se domáhá, byl nashromážděn komisí melasovou z osmikorunového příplatku za melasu vyrobenou cukrovary v historických zemích a vyvezenou do Rakouska ve výrobním období roku 1918/1919. Pokud jde o výši tohoto fondu, zjišťuje soud odvolací svědectvím Dra L-a, že fond ten činil 393.359 Kč 54 h. Je tedy žalobní nárok i co do výše odůvodněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu jenom podle §u 503 čis. 4 c. ř. s. pro nesprávné právní posouzení, ale neprovádí tohoto dovolacího důvodu po zákonu, neboť nezakládá své vývody na tom skutkovém stavu, na němž jest vybudován napadený rozsudek, nýbrž odchyľuje se od skutkových zjištění odvolacího soudu. Tak tvrdí, že nedošlo k vývozu melasy ve výrobním období 1918/1919, nebylo však vůbec sporno a nad to potvrdil svědek Dr. L., že sporný fond 393.359 Kč 54 h vznikl zadržéním části kupní ceny za melasu vyvezenou právě v období 1918/1919 do Rakouska. Zjištění odvolacího soudu, že melasa vyvezená do Rakouska byla by, kdyby nebylo došlo k vývozu, připadla lihovarům, a cukrovary by byly za ni obdržely kromě úředně stanovené přejímací ceny 40 Kč zvláštní příplatek 8 Kč za 100 kg, jest zjištěním skutkovým, od něhož se v dovolacím řízení nelze odchyľiti. Tvrzení, že melasová komise nebyla se žalujícími cukrovary v právním poměru, a že proto tu není aktivní legitimace k žalobě, jest v rozporu se skutkovou i právní základnou sporu, neboť jde o zaplacení melasy, kterou žalující cukrovary dodaly žalované komisi, a nemůže jim býti upřeno právo, domáhat se zaplacení, jak dovolání míní, proto, že lihovary si mohly stěžovat do exportních opatření melasové komise u ministerstva. Rozhodnutí sporu záleží na rozřešení otázky, zda částka 8 Kč, kterou melasová komise zadržela z kupní ceny 48 Kč docílené za 100 kg melasy vyvezené do Rakouska, náleží cukrovarům jako zbytek nákupní (prejímací) ceny, či melasové komisi jako její výdčlek. Odvolací soud rozřešil ji právem ve prospěch cukrovarů. Ačkoliv teprve vládní nařízení ze dne 12. listopadu 1920, čis. 619 sb. z. a n. vyslovilo ve čl. 1, že československá komise melasová není výdčlečným podnikem a neprovozuje zaměstnání směřujícího k zisku, přece také již první nařízení o oné komisi ze dne 20. ledna 1919, čis. 40 sb. z. a n., za jehož platnosti vznikl sporný fond, jest ovládáno touž zásadou, jediné vyhovující účelu melasové komise, by dohlížela na výrobu a spotřebu melasy a upravovala obchod s melasou v republice. Již toto nařízení stanoví cenu melasy pro výrobce i pro spotřebitele stejným penízem a vyhrazuje v § 11 čis. 8 melasové komisi jenom právo vybíratí od spotřebitelů k úhradě svých nákladů přirážky, jichž výši schvaluje ministerstvo pro zásobování lidu. O vývozu melasy ustanovuje se v § 14: »Vývoz melasy a osmozové vody ze hranic státu Československého jest zakázán. V případech zvláště pozoruhodných udělí povolení k vývozu ministerstvo pro zásobování lidu. Vývoz smí se však uskutečnití jen prostřednictvím Československé komise melasové.« Komise neměla tedy býti ve výjimečných případech, když došlo k vývozu, kupitelem a prodatelem melasy, nýbrž jenom prostředníkem mezi domácím cukrovarem jako prodatelem a cizozemským spotřebitelem jako kupitelem. Pro osobování si nároku na vývozní zisk, vznikající rozdílem mezi cenou melasy v republice a cenou v cizině za ni docílenou, neposkytuje tento předpis melasové komisi opory. Důsledně neujednala melasová komise smlouvu z 25. února 1919 s rakou-

skou cukerní úřadovnou jako prodatelka, nýbrž dala jí 80.000 q melasy k dispozici. O ceně bylo ve třetím oddílu smlouvy umluveno, že cukrovary obdrží za vyvezenou melasu tolik, kolik by obdržely za ni, kdyby byla spotřebována doma lihovary a drožd'árnami, tedy úřední přejímací cenu 40 Kč a náhradu přídatku 8 Kč, placeného lihovarníky, a že na-proti tomu rakouští odběratelé nebudou nikdy platiti více, než by musili platiti domácí odběratelé stejné kategorie. Proto byla cena melasy z českých a moravských cukrovarů určena na 48 Kč a tato cena byla také zaplacená. Byla to cena smluvená pro cukrovary, pro sebe ujednala si žalovaná komise, stejně jako u melasy spotřebované doma, jenom pří-rážky ke smluvené ceně a to 45 h režijního příspěvku, 6 h spotřebova-telské provise a 38 h konsortiálních útrat. Proč nebyla celá cena 48 Kč ihned cukrovarům odvedena, nýbrž prozatím jenom 40 Kč, vysvětlili podrobně svědek Dr. L. a odvolací soud. Cena 40 Kč byla cenou, kterou cukrovar obdržel za melasu bez ohledu na účel, ku kterému ji podle pří-kazu melasové komise musil dodat. Příplatek 8 Kč byl placen jenom za melasu dodanou lihovarům a drožd'árnám. Aby jednotlivé cukrovary ne-byly zkráceny, měl býti tento příplatek rozdělen teprve na konci výrobního období mezi všechny cukrovary v poměru celkové výroby melasy k části, odvedené lihovarům a drožd'árnám, tak jako by každý cukrovar svou melasu byl odvedl ve stejném poměru za vyšší i nižší cenu. Že vý-vozní cena melasy 48 Kč byla smlouvou z 25. února 1919 smluvena pro cukrovary, a to za souhlasu ministerstva pro zásobování lidu, které mu-silo k vývozu udělití povolení, plyne z toho, že sama melasová komise to stále uznávala a dne 15. května 1920 se usnesla, vydati sporný fond cukrovarům, k čemuž nedošlo jenom pro zákaz nejvyššího účetního kon-trolního úřadu. Dokazuje to i skutečnost, potvrzená svědkem Dr. L-em, jemuž nižší soudy daly plnou víru, v souhlase s obsahem zápisu o schůzi pracovního výboru komise z 28. května 1920, že při vývozu melasy ve výrobním období 1919/1920 byl cukrovarům příplatek 8 Kč nejenom příznán, nýbrž i vyplacen. Tehdy ovšem bylo vládní nařízení čís. 40/1919 o obchodu melasou nahrazeno již nařízením ze dne 14. listopadu 1919, čís. 610 sb. z. a n., v němž bylo ustanovení o vývozu podstatně změněno, melasa byla do Rakouska prodána o 100 Kč draže, než byla přejímací cena, rozdíl cen byl jako vývozní zisk odveden státu, ale pří-platek 8 Kč na melasu odvedenou lihovarům a drožd'árnám byl i tehdy z vývozního zisku odečten a vyplacen cukrovarům. O správnosti napa-deného rozsudku nelze proto pochybovati. Žalovaná strana nemá na sporný fond žádného práva, přivlastněním jeho porušila by práva na-bytá cukrovary z vládního nařízení čís. 40/1919, ze smlouvy ujednané s rakouskou cukerní úřadovnou z 25. února 1919 a z udělených vývoz-ních povolení. Zřejmě bezdůvodnou jest námitka, že by vydání přídatku 8 Kč ku přejímací ceně bylo zakrytou vývozní premií a proto činem ne-dovoleným. Vývozní premií jest doplatek poskytovaný státem vývozci ku prodejní ceně docílené v cizině, v souzeném případě nedomáhá se ža-lující strana takového příplatku, nýbrž vydání kupní ceny zahraničním kupitelem skutečně zaplacené.

Vzhledem k obsahu dovolací odpovědi nutno se zabývatí ještě otázkou, zda nepřekáží žalobnímu nároku ustanovení §u 2 vládního nařízení ze dne 20. října 1921, čís. 373 sb. z. a n. Zdejší rozhodnutím ze dne 2. března 1926, č. j. Rv I 1989/25 čís. sb. 5803 byla odmítnuta žaloba domáhající se vydání části likvidačních aktiv Československé komise melasové pro nepřípustnost pořadu práva, poněvadž předpisem právě zmíněným bylo rozhodování o takových nárocích vyhraženo ministerské radě. Tehdy šlo o nároky jednotlivých odběratelů melasy na fondy vzniklé z cenových rozdílů v jednotlivých výrobních obdobích, úrokových úspor a režijních přírážek, tedy z nahodilých zisků a režijních úspor, a bylo rozhodnouti, komu mají přebytky oněch fondů připadnouti po zrušení komise. Souzený nárok jest podstatně jiný. Žalobci požadují vydání peněz, které Československá komise lihová přijala, nikoliv pro sebe, nýbrž na účet cukrovarů, a které tudíž od počátku byly pohledávkou cukrovarů za dodanou melasu s dluhem československé komise. Na tyto peníze nevztahuje se § 2 vládního nařízení čís. 373/23, nýbrž obecná pravidla soukromého práva a § 2 zákona z 8. června 1923, čís. 121 sb. z. a n. nařizující, by nároky proti takovým útvarům, jakým byla Československá komise melasová, byly pod ztrátou zažalovány do určité lhůty u příslušného soudu. Mezi zdejší rozhodnutím z 2. března 1926 a nynějším rozhodnutím není rozporu.

Čís. 7063.

Předpisů čl. XXIII. a násl. uvoz. zák. k c. ř. s. nelze použití na nálezy německých rozhodčích bursovních soudů. Československý soud nemůže vyhověti žalobě o neúčinnost a zrušení nálezu říšskoněmeckého rozhodčího soudu bursovního z některého z důvodů § 595 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 17. května 1927, Rv I 1884/26.)

Žalovaná firma podala na žalobkyni u rozhodčího soudu Spolku obchodníků s obilím bursy v Hamburku žalobu o zaplacení náhrady škody 300.10 dolarů s příslušenstvím dne 5. listopadu 1925. Rozhodčí soud hamburské bursy vydal rozhodčí nález ze dne 25. listopadu 1925, jímž se prohlásil příslušným k rozhodnutí sporné věci a odsoudil žalující firmu, by zaplatila žalované firmě 300.10 dolarů. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované firmě, by rozhodčí nález rozhodčího soudu Spolku obchodníků s obilím hamburské bursy, pokud jím bylo uznáno právem, že se rozhodčí soud prohlašuje příslušným k rozhodnutí sporné věci a že se žalobkyně odsuzuje, by zaplatila žalované 300.10 dolarů, byl prohlášen bezúčinným a byl zrušen a by žalovaná firma byla povinna to uznati. Žalobu odůvodňovala žalobkyně tím, že se vyžaduje k platnosti smlouvy o rozhodčím, by se obě strany v písemné smlouvě podrobily soudu rozhodčímu a že takováto písemná smlouva mezi stranami sepsána nebyla. Žalobkyně zakoupila prostřednictvím bursovního jednatele od žalované americkou mouku, žádala, by